วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ
ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน 2569 น. 98-111.

บทความวิจัย

การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

APPLYING SARANIYA DHAMMA TO ENHANCE THE EFFECTIVENESS OF THE FIVE PRECEPTS VILLAGE PROJECT MANAGEMENT BY THE SANGHA IN PHANOM THUAN DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE

พระอาทิตย์ อติพโล[1*]
Phra Arthit AtiPalo[1*]
*Corresponding Author E-mail: Netsawang1993@gmail.com
Received May 14, 2026; Revised June 19, 2026; Accepted June 24, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการ และ 3. เสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการบริหารโครงการดังกล่าว โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณจำนวน 396 คน ใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.771 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิภาพการบริหารโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สีลสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ เมตตาวจีกรรม สาธารณโภคี และทิฏฐิสามัญญตา ส่วนเมตตากายกรรมและเมตตามโนกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
[1] Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

สถิติที่ระดับ .01 โดยด้านการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ การลดปัญหาอาชญากรรม การโจรกรรมทรัพย์สิน ปัญหายาเสพติด และความขัดแย้งในชุมชน และ 3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 พบว่า คณะสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์และการทำบุญร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนและสนับสนุนการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมและการโจรกรรมทรัพย์สิน รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมด้านศีลธรรม ส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัว ลดความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรงทางวาจา ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงโทษของยาเสพติด และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ส่งผลให้การบริหารโครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในภาพรวม

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การบริหาร; หมู่บ้านรักษาศีล 5; หลักสาราณียธรรม

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To examine the level of Effectiveness of the Five Precepts Village Project conducted by the Sangha in Phanom Thuan District, Kanchanaburi Province; 2. To investigate the relationship between the Six Principles of Sārāṇīyadhamma and the Effectiveness of the project; and 3. propose guidelines for applying the Six Principles of Sārāṇīyadhamma in project administration, conducted by the mixed-methods research. The quantitative research, data were collected from 396 samples using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.771. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, stepwise multiple regression, and Pearson's correlation coefficient. The qualitative research, data were collected by in-depth interviewing 12 key informants, and data were analyzed by descriptive interpretation.

The findings revealed that: 1. The overall Effectiveness of the project was at a high level ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.52). Among the dimensions, moral conformity (Sīla-sāmaññatā) had the highest mean, followed by kind speech (mettā-vacī-kamma), sharing of benefits (sādhāraṇa-bhogī), and unity in views (diṭṭhi-sāmaññatā), while kind actions and kind thoughts (mettā-Gāya-kamma

and mettā-Mano-kamma) had equal means. 2. The relationship between the Six Principles of Sārāṇīyadhamma and Effectiveness was found to be positively correlated at the .01 level of statistical significance. The strongest relationship was with the reduction of domestic violence, followed by reductions in crime, theft, drug-related problems, and community conflicts. 3. The application guidelines indicated that the Sangha played a significant role in promoting religious activities such as chanting and communal merit-making to strengthen unity within the community. They also fostered good relationships among community members and collaborated with government agencies in preventing crime and theft. Furthermore, they emphasized moral cultivation, promoted family warmth, reduced conflicts and verbal violence, raised awareness of the dangers of drugs, and encouraged community participation in sustainable problem-solving. These efforts contributed to enhancing the overall Effectiveness of project administration.

Keywords: Efficiency; Management; Five Precepts Village; Saraniya Dhamma

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดปัญหาหลายด้าน เช่น ความแตกแยกในชุมชน การขาดความสามัคคี ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม หนี้สิน และการเสื่อมถอยของคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งล้วนกระทบต่อความมั่นคงของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ พระพุทธศาสนาจึงยังคงมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม โดยเฉพาะคณะสงฆ์ที่มีหน้าที่เผยแผ่หลักธรรมและส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรม หนึ่งในโครงการสำคัญ คือ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนยึดมั่นในหลักศีล 5 เพื่อสร้างสังคมที่สงบสุขและเข้มแข็ง (มหาเถรสมาคม, 2565)

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นนโยบายสำคัญของคณะสงฆ์และหน่วยงานด้านพระพุทธศาสนา ที่มุ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน ภาครัฐ และประชาชนในการพัฒนาชุมชนคุณธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการในหลายพื้นที่ยังประสบปัญหา เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ทั่วถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง การสื่อสารไม่ทั่วถึง และการติดตามประเมินผลที่ไม่เป็นระบบ สำหรับอำเภอพนมทวน

จังหวัดกาญจนบุรี แม้คณะสงฆ์จะดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบข้อจำกัดด้านความร่วมมือระหว่างวัด ผู้นำชุมชน และประชาชน รวมถึงความขัดแย้งในบางพื้นที่ ส่งผลให้การบริหารโครงการยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (พระวิมลมุนี (นนทพันธ์ ปภสฺสโร), 2566)

แนวคิด ปสก. เป็นกลไกสำคัญในการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจผ่านการประชาสัมพันธ์ (ป) การเชื่อมโยงเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ส) และการดำเนินกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม (ก) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และสร้างความสงบสุข ความสามัคคี และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์, 2559) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหลักสาราณียธรรม 6 สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการได้ เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี การอยู่ร่วมกัน และความร่วมมือในสังคม ประกอบด้วย เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม สาธารณโภคี สีลสามัญญตา และทิฏฐิสามัญญตา (ที.ปา. 11/182/112) หลักธรรมดังกล่าวสามารถช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความไว้วางใจ และเพิ่มความร่วมมือในการทำงานร่วมกันได้ โดยเฉพาะในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์ (Mayo, 1945)

จากปัญหาดังกล่าวจึงนำไปสู่คำถามการวิจัยว่า ประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับใด หลักสาราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหรือไม่ และจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพได้อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการ และเพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักสาราณียธรรม 6 ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเป็นกรอบในการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักสาราณียธรรมกับการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ที่อยู่ในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 36,531 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไปที่อยู่ในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 36,531 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ยามาเน (Yamane, 1967) คำนวณได้ 396 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 กลุ่มจำนวน 12 รูปหรือคน ดังนี้ 1. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 2 รูปหรือคน 2. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนาศาสตร์ 2 รูปหรือคน 3. ผู้บริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 3 คน และ 4. ผู้แทนประชาชน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการสร้างการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยวิธีการตามขั้นตอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บโดยใช้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บโดยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม ศาสตร์ โดยใช้สถิติ

1. สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอพนมทวน จังหวัดการจนบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการทดสอบสมมติฐาน การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ วัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร และผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม

ระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับประสิทธิภาพ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน	4.22	0.66	มาก
2. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน	4.30	0.61	มาก
3. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	4.29	0.59	มาก
4. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในชุมชน	4.30	0.57	มาก
5. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน	4.33	0.59	มาก
ภาพรวม	**4.29**	**0.53**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุดคือ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.59) รองลงมาด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.57) ถัดมา ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.61) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.59) และน้อยที่สุดคือ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

	ตัวแปรตาม					
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ / ตัวแปรอิสระ	การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม	1. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรม	2. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน	3. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	4. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในชุมชน	5. ด้านกิจกรรมการส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติด
หลักสาราณียธรรมโดยภาพรวม	**.893****	**.800****	**.788****	**.814****	**.762****	**.782****
1. กายกรรม	**.679****	.613**	.587**	.642**	.576**	.583**
2. วจีกรรม	**.790****	.694**	.706**	.713**	.692**	.690**
3. มโนกรรม	**.792****	.699**	.689**	.702**	.678**	.737**
4. สาธารณโภคี	**.807****	.760**	.697**	.729**	.677**	.699**
5. สีลสามัญญตา	**.750****	.683**	.684**	.685**	.618**	.643**
6. ทิฏฐิสามัญญตา	**.780****	.672**	.698**	.724**	.682**	.675**

** ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก (R=.893**)

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.800**)

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R =.788**)

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก (R=.814**)

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.762**)

หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (R=.782**)

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน คณะสงฆ์ช่วยสร้างส่งเสริมควบคุมปัญหาอาชญากรรมในการจัดกิจกรรมสวดมนต์ ทำบุญหมู่บ้าน เพื่อปลูกฝังบรรยากาศแห่งความสงบและยังเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน คณะสงฆ์มีแนวทางป้องกันปราบปรามการโจรกรรมทรัพย์สินร่วมกับหน่วยงานรัฐและจัดกิจกรรมสอดส่องดูแลบ้านเรือนในยามค่ำคืน ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว คณะสงฆ์มีกิจกรรมป้องกัน ในการลดความรุนแรงในครอบครัว ชุมชน ทำให้ครอบครัวรู้สึก

อบอุ่นทำให้มีสังคมสงบ และปลอดภัย ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้ง คณะสงฆ์มีกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลในชุมชน ทำให้เกิดความเอื้ออาทร ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน คณะสงฆ์มีกิจกรรมให้ประชาชนทุกคนเห็นโทษของยาเสพติดทำให้พวกเขาเปิดใจรับฟังคำแนะนำ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เห็นความสำคัญกับกิจกรรม ส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุพัฒนกาญจนกิจ (สุพิน สุภทฺโท) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาพัฒนารูปแบบการทำงานของคณะสงฆ์จังหวัดกาญจนบุรีในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนโครงการ 1. เป็นพวกบริโภคนิยม 2. มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวที่เกิดจากความโลภ 3. ชาวบ้านยังไม่เข้าใจในเรื่องของหมู่บ้านรักษาศีล 5

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม6กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ว่า หลักสาราณียธรรม 6 กับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($R = .893^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาสุริยะ มทฺทโว (มาธรรม) (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย 1. เต็มใจและทุ่มเทในการทำงานเพื่อองค์กร 2. ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 3. ความเป็นสมาชิกขององค์กร 4. จงรักภักดีต่อองค์กร 5. เสียสละเพื่อองค์กร

3. การประยุกต์หลักสาราณียธรรมกับการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี อภิปรายได้ การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 5 ด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของฉัตรชัย นาถ้ำพลอย (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร

อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. การบริหารงานสำนักงาน 2. การดูแลสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน 3. การซ่อมบำรุงและบริการด้านสาธารณูปโภคส่วนกลาง 4. การให้ความรู้ข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร 5. การจัดกิจกรรมและประเภทของกิจกรรม และ 6. การจัดเก็บรายได้

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หลักสาราณียธรรม 6

1. เมตตากายกรรม คือ เห็นคนบาดเจ็บ คนชราข้ามถนน การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการสื่อสารด้วยการกระทำที่แสดงถึงความเอื้ออาทร

2. เมตตาวจีกรรม คือ เวลาเพื่อนทุกข์มักจะพูดให้กำลังใจใช้คำพูดที่ดี ๆ สื่อสารด้วยคำพูดอย่างเมตตา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน

3. เมตตามโนกรรม คือ การให้อาหารสุนัข เป็นจิตอาสามีใจใส่บาตรพระอยู่สม่ำเสมอรู้สึกว่าพระเป็นเหมือนญาติผู้ใหญ่ที่หวังดีไม่เลือกข้าง ไม่ตำหนิ และไม่ตัดสินใคร

4. สาธารณโภคี คือ ให้คำแนะนำ ช่วยกันแจกอาหาร ทำความสะอาดวัด เพราะทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน และสร้างความร่วมมือในชุมชน

5. สีลสามัญญตา คือ รักครอบครัว ซื่อสัตย์ ไม่ลักของใคร และลดปัญหาความขัดแย้งภายในองค์กรมีระเบียบวินัย และเป็นแบบอย่างให้ชุมชน

6. ทิฏฐิสามัญญตา คือ พูดดี สอนให้ลูกฝึกวิเคราะห์ การพิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบหรือการประพฤติธรรมในชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ได้จริง ในครอบครัว ชุมชน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. ประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของคณะสงฆ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชน คือ คณะสงฆ์ช่วยสร้างส่งเสริมควบคุมปัญหาอาชญากรรมในการจัดกิจกรรมสวดมนต์ ทำบุญหมู่บ้าน เพื่อปลูกฝังบรรยากาศแห่งความสงบ และยังเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น

2. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สิน คือ คณะสงฆ์มีแนวทางป้องกันปราบปรามการโจรกรรมทรัพย์สินร่วมกับหน่วยงานรัฐ และจัดกิจกรรมสอดส่องดูแลบ้านเรือนในยามค่ำคืน

3. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว คือ คณะสงฆ์มีกิจกรรมป้องกันในการลดความรุนแรงในครอบครัว ชุมชน ทำให้ครอบครัวรู้สึกอบอุ่นทำให้มีสังคมสงบ และปลอดภัย

4. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในชุมชน คือ คณะสงฆ์มีกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลในชุมชน ทำให้เกิดความเอื้ออาทร และความห่วงใยซึ่งกันและกันลดการใช้ถ้อยคำรุนแรง

5. ด้านกิจกรรมส่งเสริมการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน คือ คณะสงฆ์มีกิจกรรมให้ประชาชนทุกคนเห็นโทษของยาเสพติดทำให้พวกเขาเปิดใจรับฟังคำแนะนำและแนวทางแก้ไขปัญหามากขึ้นไม่ใช่เลือกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดแนวนโยบายเพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความเมตตา เอื้อเฟื้อ และเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับคณะสงฆ์และประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นรากฐานความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

2. ควรวางระบบการบริหารโครงการที่เปิดเผย โปร่งใส และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน เช่น การรายงานผลกิจกรรมและการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา 3. ควรจัดทำนโยบายเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและหลักศีล 5 อย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมอบรมประชุมหมู่บ้าน และการใช้สื่อสมัยใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นเอกภาพทั้งในคณะสงฆ์และชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรปฏิบัติจริงในการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลและใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยนในการสื่อสารกับประชาชน เช่น การเยี่ยมเยียนครัวเรือน การกล่าวชี้แจงด้วยคำพูดที่สร้างกำลังใจ เพื่อสร้างความอบอุ่นและศรัทธาในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

2. ควรจัดเวทีประชาคมอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมแสดงความคิดเห็นและกำหนดวิธีแบ่งปันทรัพยากรหรือความช่วยเหลือ เช่น การแบ่งงาน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

3. ควรดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมหรือเวิร์กช็อปที่ส่งเสริมการรักษาศีล 5 ในกลุ่มประชาชน เยาวชน และผู้นำท้องถิ่น โดยเน้นการปฏิบัติจริง เช่น โครงการหนึ่งวันรักษาศีล 5 หรือการจัดค่ายคุณธรรมสำหรับเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยเปรียบเทียบระหว่างอำเภอหรือจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางใหม่ ๆ ในการนำสาราณียธรรม 6 มาเผยแพร่ เช่น การใช้สื่อดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารและเข้าถึงคนรุ่นใหม่ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยในเชิงสังคมวิทยาและจิตวิทยา เพื่อวิเคราะห์ว่าการนำหลัก สาราณียธรรม 6 มาปฏิบัติส่งผลต่อความสามัคคี ความร่วมมือและพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของประชาชนอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์. (2559). *คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ระยะที่ 3 (ระยะยาว)*. กรุงเทพฯ: บริษัท อัพทรูยู ครีเอทนิว จำกัด.

ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย. (2562). *การบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสุพัฒนกาญจนกิจ (สุพิน สุภทฺโท). (2560). *ศึกษาพัฒนารูปแบบการทำงานของคณะสงฆ์จังหวัดกาญจนบุรีในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5* (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสุริยะ มทฺทโว (มาธรรม). (2564). *การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวิมลมุนี (นนทพันธ์ ปภสฺสโร). (2566). การบริหารจัดการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนววิถีปกติใหม่. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 6(3), 252–268.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (เล่ม 11). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาเถรสมาคม. (2565). *ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5*. กรุงเทพฯ: นนทวัฒน์.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี. (2567). *ข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี*. สืบค้น 12 เมษายน 2569. จาก https://www.ect.go.th/kanchanaburi?utm_source=chatgpt.com

Mayo, Elton. (1945). *The Social Problems of an Industrial Civilization*. Boston: Harvard University Press.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.